

УРОКЪ III.

Пять океана и пять чѣсти на свѣта.

За да имаме точно познание за всичкѣ-тѣ земнѣ мо-
врѣхнинѣ, или за каквѣ да е нейнѣ чѣсть, земнѣ-тѣ исписвать
или на валякѣ — таково исписваніе наричатъ *земный ва-*
лякѣ, или ѣ исписвать на равно нѣщо (на дѣскѣ, на книгѣ
и на другы такывы) — таково исписваніе наричатъ *харшкѣ*.

Земя-та, както казахме по-горѣ, е валчеста, като мѣ-
счина-та; спорядѣ това, за да ся испишатъ на равно нѣщо
всичкы мѣста, що ся находятъ на поврѣхнинѣ-тѣ на земнѣ-
тѣ, тя трѣбва да ся испише на двѣ тѣркала, и на всяко
отъ тѣхъ да ся испише онова, що ся находи на еднѣ-тѣ пол-
винѣ отъ валяка; такава харта, сир. *харша полуваляци*
е исписана на стран. 12; единый отъ тѣхъ наричатъ *заходень*,
а другый *иссточень* полувалякѣ.

На тыя харты на два-та полуваляка, бѣла-та площъ,
що ся находи въ тѣркало-то, показва онѣжъ странѣ на
земнѣ-тѣ поврѣхнинѣ, която е всякога покрыва съ водѣ, а
надращена-та е оная чѣсть на земнѣ-тѣ поврѣхнина, която
е по-висока, та не ся облива отъ море, остава суха и затова
ся нарича *сушѣ*. Сушя-та, както ся види, захваща по-
малко-то поврѣхнинѣ; тя е три пѣти по-малка отъ водѣ-тѣ.

Всичка-та суши състои отъ нѣколко голѣмы простран-
ства земи, отдѣлены една отъ другѣ съ много голѣмы про-
странства воды, та не може да ся ходи както по сухо отъ
еднѣ до другѣ. Тыя голѣмы чѣсти на земнѣ-тѣ правятъ *цѣ-*
блины; тыи, както ся види отъ хартѣ-тѣ на стран. 12, сѣ
четыре: *западна цѣблина* или *Новый Сѣвѣшъ*, *источна цѣ-*
блина или *Старый Сѣвѣшъ*, *югоисточна* или *Австралска* и
южна полярна.

Всичкы-ты воды, що обыкалять тыя цѣблины, на-
ричяся *океанѣ*, и правятъ еднѣ испиженѣтѣ поврѣхнинѣ, по ко-
ѣжто може да ся обидать всичкы-ты цѣблины; и всичкы-ты
дору и най-отдалечены-ты чѣсти на тоя океанѣ сѣ свързаны
пOMEЖДУ СІ. Нѣ като различни-ты му чѣсти сѣ ся опоз-
знали отъ люде-ты въ различни врѣмена, и като не пока-
звать всякѣдѣ еднаквы явленія, то различни-ты чѣсти на
океана получили и различни имена (харта стран. 12): *Сѣ-*